

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэкIы

№ 173 (23102)

2024-рэ илъэс
БЭРЭСКЭЖЫЙ
ЮНЫГЪОМ и 18

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИГЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Мажь

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Нэбгырэ мин 50-м ехъу къекIолIагъ

АР-м иминистрэхэм я Кабинет ипланернэ зэхэсыгъоу Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат тхьамэтагъор зыщызэрихъагъэм адыгэ къуаеи ия XIII-рэ фестиваль икIэуххэм щатэгущыIагъэх.

АР-м мажъу-мэщымкIэ иминистрэхэм Къуанэ Анзаур мы IофыгъомкIэ къэгущыIагъ. Адыгэ къуаеи имэфэки Мыекьопэ районымкIэ Дахьо гъэхъунэм Iоныгъом и 7 — 8-м щыкIуагъ. МэфитIум нэбгырэ мин 50-м ехъу фестивалым къекIолIагъ. Республикэм икIалэхэм, ирайонхэм агъэпсыгъэ лъэпкъ шагухэр, мастер-классхэр, ермэлыкхэр, зэнэ-къокъу зэфэшхъафхэр хъакIэхэм ашIогъэшIэгъон хъугъэх. Республикэм иартистхэм якъэгъэлъэгъонхэр цыфхэм агурихыгъэх.

Урысыем ирекорд мы мафэм атхыгъ: Iахъзэхэлъ обществэу «Джэджэ щэ заводым» метри 189-рэ зикIыхъэгъэ кIое гъэгъугъэ благъэр кыгъэхъазырыгъ.

Фестивалыр дэгъоу зэрэзэхашагъэр республикэм и Лышхъэу кыыхигъэщыгъ, министерствэхэм, къулыкхуэхэм, муниципалитетхэм япашэхэм Iофэу ашIагъэмкIэ зэрафэразэр кыIуагъ.

«Адыгэ къуаеи ия XIII-рэ фестиваль хэлэжыгъэхэм, изэхэщакIохэм «тхьащыгъэгъэпсэу» я Iо сшIоугъу. Республикэр зэрыгушхорэ адыгэ къуаеи имэфэки шэпхъэшIухэм атетэу зэхэцэн фае. Мы лъэныкъомкIэ IофшIэкIэшIу аIэкIэлъ хъугъэ, илъэс къэси ар нахь гъэшIэгъонэу зэхэщэ. Хэгъэгум щыц цыфыбэ мы

мэфэкиым къежэ, ти республикэ, ац икультурэ нэIуасэ зыфащыIнэу, адыгэ къуаеи иIэшIугъэ зэхэщIэнэу ахэр Адыгеим къэкIох. Мы лъэныкъомкIэ гъэхъагъэу

тиIэхэр, джыри Iоф зыдэтшIэнэу цытхэр зэхэщыфхнэ фае къэкIоцт фестивалыр нахь гъэшIэгъон хъуным пае», — кыIуагъ АР-м и Лышхъэу.

Социальнэ программэхэмкIэ пшъэрылхэр

Министрэхэм я Кабинет изэхэсыгъоу зыщатэгущыIагъэхэм ащыц кIэлэцыкIу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыж кIэлэцыкIухэмрэ унэ ягъэгъотыгъэным епхыгъэ Iофыгъор.

АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Лафышхэ Рэмэзан зэхэсыгъом ащ фэгъэхыгъэу кыщыгушIагъ.

(ИкIэух я 2-рэ нэклуб. ит).

А. Гусев

Социальнэ программэхэмкIэ пшъэрылъхэр

(ИкIэух).

Мы ильэсым кIэлэцIыкIу ибэхэм фэтэрхэр къафэщэфыгъэнхэм пае сомэ миллиони 182-рэ къыхагъэклIнэу щытыгъэмэ, АР-м и Лышхъэ пшъэрылъ зэрафишIыгъэм тетэу Iахътедзэу сомэ миллиони 186-рэ къатIупщыгъ. Сомэ миллион 368-м ехъумкIэ кIэлэцIыкIу иби 149-мэ унэ къафэщэфын альэкIышт. Непэ ехъулIэу псэуплэ 37-рэ къащэфыгъ, фэтэр 65-мэ якъызIэклIгъэханкIэ зэзэгъыныгъэхэр адашыгъэх.

«Муниципалитетхэм япачэхэр, мы лъэныкъомкIэ шъуиофшIэн нахь жьугъэ-

лъэш. Псэуплэр зыщымкIурэ чIыплэхэм псэолъэшIхэм шъуцIэзэгъ, АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэуплэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымкIэ и Министертвэрэ АР-м архитектурэмкIэ и Комитетрэ шъурягъусэу унэхэр зыщашышт чIыплэхэр къаIышху. КIэлэцIыкIу ибэхэм фэтэрхэр къафэщэфыгъэнхэмкIэ, нэмыкI социальнэ программэхэм ягъэцэкIэн пае псэуплэ фондым изэгъэуIунокIа ащ мэхъанэшхо иI», — **къыIуагъ Къумпыл Мурат**.

Унэхъхэу зэхэоным нэсыгъэхэм цыфхэр къазэрчIащыжхэрэми зэхэсыгъом

щедэлугъэх. Псэуплэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэным фытегъэпсыхъэгъэ Фондым къыхагъэклIрэ мылькIу IэпыIэгъум ишIуагъэклIэ программэр агъэцэкIэ. Зэхэоным нэсыгъэу квадрат метрэ мин 36,4-рэ хъурэ унэ 69-рэ Адыгэ Республикэм ит.

2023 — 2024-рэ ильэсхэм цыфхэр унэхъхэм къачIэщыжыгъэнхэм сомэ миллион 922,1-рэ тефэшт. Ащ щыщэу Фондым къаритыштыр сомэ миллион 551,3-рэ. 2023 — 2024-рэ ильэсхэм квадрат метрэ мин 9,82-мэ ачIэсхэр унэхъхэм къачIащыжыгъэнхэу щыт. Нэбгырэ 653-рэ (унэгъо 264-рэ) ахэм

ащэпсэу. Непэ ехъулIэу квадрат метрэ мин 7,5-рэ хъурэ фэтэри 194-мэ ачIэсхэм псэуплэклэхэр арагъэгъотыгъэх. Ильэсыр имыкIызэ фэтэр 89-мэ джыри цыфхэр къачIащыжыгъэнхэу.

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягъэцэкIэжыгъэнхэм зэхэсыгъом щыхэпIагъэх. Мыгъэ фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягъэцэкIэжыгъэнхэм сомэ миллион 137,5-рэ зытефэгъэ IофшIэнхэр зэшIуахыгъэх. Фэтэрыбэу зэхэт унэ 48-мэ ягъэцэкIэжыгъэнхэм сомэ миллион 123,3-рэ зыосэ IофшIэнхэр зэрэзэшIуахыгъэнхэм зэзэгъыныгъэхэр адашыгъэх.

Лъэныкъо пстэури къыдалытэн фае

Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ къадыхэлъытэгъэ Iофтхьабзэхэр 2024-рэ ильэсым Адыгеим зэрэщэгъэцэкIэхэрэм АР-м иминистрэхэм я Кабинет ипланернэ зэхэсыгъо щытегушыIагъэх. Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат Iофтхьабзэр зэрищэгъ.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэу КIэрэщэ Анзаур зэхэсыгъом къызэрэщIуагъэмкIэ, Урысые Федерацием ильэпкъ проектхэмрэ икъэралыгъо программэхэмрэ ягъэцэкIэн пае 2024-рэ ильэсым сомэ миллиард 15,8-м ехъу къыхагъэклIнэу щыт. Ащ щыщэу миллиард 11,2-р федеральнэ бюджетым къыхахы.

А мылькIу псэолъэ 72-мэ ягъэклэжыгъэнхэм, яшIын, ягъэцэкIэжыгъэнхэм макIо. 2024-рэ ильэсым Ионыгъом и 15-м ехъулIэу къатIупщыгъэ мылькIу (сомэ миллиард 15,4-м) ипроцент 97,4-рэ фэдызым-

кIэ ары зэзэгъыныгъэ зэрадашыгъэр. 2024-рэ ильэсым Ионыгъом и 13-м ехъулIэу мылькIу ипроцент 66,3-р ары къызфагъэфедэгъагъэр.

Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ къадыхэлъытэгъэ псэуалъэхэм ягъэпсынкIэ ыкIи ягъэцэкIэжыгъэнхэм пIалэхэр аукохэ зэрэмыхъуштыр республикэм и Лышхъэ къыхыгъэщыгъ. КъулыкIухэм, псэуплэхэм япачэхэм пшъэрылъ афашыгъ мыщ фэдэ Iофхэм ренэу гъунэ альафынэу.

«Федеральнэ пачэхэм, хэгъэгум и Президент яIэпыIэгъу ишIуагъэклIэ джы-

рэ шапхэхэм адиштэу социальнэ инфраструктурэр зетедгъэпсыхъанэу, республикэм ис цыфхэм ящыIэклIэ-псэукIэ нахышIу тшIынэу амал тилэ мэхъу. Мыщ фэдэ пшъэрылъым игъэцэкIэнхэ пшъэ-дэклIыж нахь къызхэдгъэфэн, бюджетым къыхагъэклIрэ сомэ пэпч нахь акъылыгъэ хэлъэу дгъэфедэн, IофшIэнхэр игъом ыкIи дэгъоу дгъэцэкIэнхэ фае», — **къыIуагъ Къумпыл Мурат**.

Социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалъэхэм яшIынкIэ ыкIи ягъэклэжыгъэнхэм лъэныкъо пстэури къызэрэдалытэн фаер республикэм и Лышхъэу къыхыгъэщыгъ. А зы

уахътэм псэуалъэхэм къапэлIу чIыплэхэр зэтырагъэпсыхъан, коммуникациехэр агъэклэжыгъэнхэм, учреждениехэм оборудованиакIэ ачIагъэуцон фае.

«Мы лъэныкъомкIэ щысэ зытетхын тлъэкIыштыгъэ тилэ. Ахэм яIофшIаклэ шъурыгуау. Ильэсыбэрэ къашхъэпэн альэкIынуу псэуалъэхэр жьугъэпсых», — **къыIуагъ АР-м и Лышхъэ**.

Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ къадыхэлъытэгъэ Iофтхьабзэхэр 2025-рэ ильэсым агъэцэкIэ-щтхэмкIэ зэзэгъыныгъэхэр зэрадашыгъэрэми зэхэсыгъом щедэлугъэх. Псауныгъэм икъэухъумэнкIэ, гъэсэнэгъэмкIэ, культурэмкIэ, спортымкIэ, инфраструктурэ псэолъэшIынымкIэ ыкIи нэмыкI лъэныкъохэмкIэ сомэ миллиарди 4-м ехъу зытефэшт Iофтхьабзэ 52-рэ зэрахъанэу пэшIорыгъэшъэу къырадзагъ.

Адыгеим и Лышхъэу зэрэхигъэунэ-фыкIыгъэмкIэ, IофшIэнхэр нахыжъэу аухынхэ, документациер пэшIорыгъэшъэу агъэхъазырын ыкIи шъолырыр къэралыгъо программэхэмрэ лъэпкъ проектхэмрэ зэрахэлэжъэшт тхылхэр атынхэ фае.

Мыекъуапэ нахь лъэгъупхъэ хъушт

Министрэхэм я Кабинет изэхэсыгъо зеклономкIэ Мыекъуапэ код илэным тегъэпсыхъэгъэ проектър къыхалхъагъ. Къалэм игупчэу тарихь мэхъанэ зилэ псэуалъэхэр зэрытым, зеклономкIэ экскурсиехэр зыщызэхашэрэм зэхъокIыныгъэхэр фащыштых.

гущыIэжхэр адыгабзэклI урысыбзэклI зытетхэгъэшт арт-псэуалъэхэр ащэгъэпсыштых, къалэм игупчэу ит унэ зауIэмэ сурэтышIэу Бырсыр Абдулахэ исурэтихэм ащышхэр атырашIыхъащтых.

«Республикэм икъэлэ шхъалэ зеклоном агу рихъырэ чIыплэхэм ащыщ хъугъэ. Мы аужырэ ильэсхэм къалэм ижыкIэ теплъэу илагъэр зетегъэуцожыгъэнымкIэ, къэлэгъэпсынымрэ архитектурэмрэ ясаугъэштэм якъэухъумэнкIэ бэ тшIагъэр. Тикъалэ итеплъэ нахь дахэ хъу, цыфхэм ар агу къинэжыгъэ тшIоигъу. ЗеклономкIэ код тилэныр лъэбэкIушIоу щыт. ЫужыкIэ опытуу тилэр район гупчэхэм къащызфагъэфедэн альэкIышт», — **къыIуагъ Къумпыл Мурат**.

Зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэм Мыекъуапэ ипчэгъу шхъалэу Лениным ыцIэ зыхыгъэр зэрагъэклэжыгъэшт проекти нэлуасэ зыфашыгъ. Мыщ плиткэхэр щызэблэхъунхэу, фонтаныкIэ, пхъэнтIэклIухэр, остыгъаклэхэр, сатыушIыплэхэр, хъэренэхэр, арт-псэуалъэхэр шагъэу-цунхэу рахъухъэ. Шъугу къэтэгъэклIыжы В. И. Лениным ыцIэ зыхыгъэр пчэгур лъэпкъ проектэу «Псэуплэмрэ къэлэ щыIаклэмрэ» зыфилорэм диштэу 2025-рэ ильэсым зэтырагъэпсыхъанэу щыт общественнэ чIыплэхэм зэрахалытагъэр.

АР-м и Лышхъэу ипресс-кIулыкIуу къытыгъэ къэбархэмкIэ Лышэ Саныет.

АР-м и Лышхъэу ипресс-кIулыкIуу

ГущыIэм пае, Пушкиным иурам гимназиеу N 5-м пэблагъэу, тхаклоу Евгений Шварц иаллэе шагъэпсышт. Тхаклоу щыIэныгъэ гъогуу къыкIугъэр къызылIотыкIырэ пхъэмбгъур, арт-псэуалъэхэр, итхыгъэхэм къахэфэрэ геройхэм яскульптурэхэр ащ тетыштых.

Культурэм и Унэу «Гигантым» дэжэ

урам тхылъеджапIэ къыщызэIуахышт. Къэлэ паркым идэхъэгъу дэжэ республикэм икартэ итеплъэ зилэшт арт-псэуалъэ шагъэпсышт. Мышъэ фыжхэм яскульптурэхэр зыхэт фонтаныр зыпкъ рагъэуцожышт.

Джащ фэдэу лъэсрыкIо лъагъохэм адыгэ тхыпхъэхэр зытетышт, адыгэ

Адыгеим фэгъэхъыгъ

Адыгеим фэгъэхъыгъэ экспозицие Геническэ краеведческэ музейм къыщызэIуахыгъэмкIэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей методическэ IэпыIэгъу аригъэгъотыгъ. Къэгъэлъэгъоным лъэпкъ шъуа-шхэр, адыгэ Iанэр, мэкъэмэ Iэмэ-псымэхэр, Адыгеим итамыгъэхэр ыкIи нэмыкIхэр щызэрагъэлъэгъунхэ альэкIышт.

«Геническэ краеведческэ музейм ипачэхэмрэ иIофшIлэхэмрэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ Лъэпкъ музейм ипачэу Джыгунэ Фатимэтрэ лъэшэу афэрэзэх Адыгеим ишэн-хабзэхэмрэ икультурэрэ къызылIотыкIырэ къэгъэлъэгъоным игъэхъазырынкIэ IэпыIэгъу къызэрэтфэхъугъэхэм фэшI. Адыгеим ичIыопсрэ ильэпкъ шъуащэхэмрэ ядэхэгъэ, лъэпкъ мэкъэмэ Iэмэ-псымэхэм яхъалэмэтыгъэ цыфхэм агу къинэжыгъэу сэгъугъэ», — **къыIуагъ музейм ипачэу Максим Проскурня**.

Геническэ краеведческэ музейр 1959-рэ ильэсым къызэIуахыгъ. Краим итарихь, икультурэ къызылIотыкIырэ экспозиционнэ зали 8 ащ хэт. ГъэрэклIо музейм ыгупэ игъэклэжыгъэнхэм IэпыIэгъу къафэхъугъэ Адыгэ Республикэм итарихь джы мыщ нэлуасэ зыщыфашIын альэкIышт.

АР-м и Лышхъэу ителеграм-канал

Зэрэ Урысыеу

Республикэ гъэзетхэу «Адыгэ макъэмрэ» «Советскэ Адыгеимрэ» я редактор шхьалэхэу Мэщлэкъо Саидэрэ Цундышк Зэрэрэ, Теуцожь район гъэзетхэу «Теучежские вести» и редактор шхьалэхэу Хьакъуй Юрэ джырэ журналистикэм ия XXVIII-рэ Форумхэу «Вся Россия-2024» зыфилорэм хэлажъэх. Къалэху Шьачэ ар тыгъуасэ къыщызэуахыгъ.

Урысыем икъэбарлыгъэу амалхэм ялыкхэхэр ыкхы 1000-м ехъу — журналистхэр, сатыум, хабзэм ялыкхэхэр.

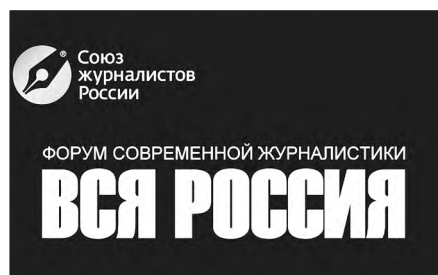
Форумым лекциехэм къащаджэштх, къэбарлыгъэу амалхэм япроекты-кхэхэм ялэтегъэуцэ щыкхы, зэлашлэрэ журналистхэр лэфшлэхэу амалхэм-кхэ къэкхылажъэхэм адэгощэштх, 1-нэ хъураехэр, къэгъэлэгъон зэфэшхьафхэр щызэхашэштх.

Нэбгырэ 60-м ехъумэ ялофшлэхэу къа-лэуэшт, ахэм ащышхы: Владимир Соловьев, Урысыем и журналистхэм я Союз итхьаматэ; Рифат Сабитов, УФ-м и Обществэннэ палатэ къэбар-лыгъэу сообществэм, къэбарлыгъэу-лэхэу амалхэм ыкхы коммуникация жъу-гъэм хэхъоныгъэ ягъэшлэгъэнымкхэ и Комиссия итхьаматэ; Павел Гусев, гъэзетхэу «Московский комсомолец» зыфилорэм и редактор шхьалэх; Руслан Новиков, «Аргументы и Факты» зы-филорэм и пащэ; Николай Афиногенов, VK-м лыгъэкхытэгъэнымкхэ ыкхы ана-литикэмкхэ и пащэ; Кирилл Вышинск, «Урысыер непэ» зыфилорэ дунэе къэ-барлыгъэу агентствэм и гъэцэкхыкхы пащэ; Виталий Третьяков, Москва къэралыгъо университетым телевидени-емкхэ и Апшэрэ еджаплэ идекан, нэ-мыкхэри.

Джащ фэдэху лэфтхьабзэм хэлажъэ-хэрэр алулэхэштх ИТАР-ТАСС-м игене-ральнэ пащэху Андрей Кондрашовым, сенаторху, каналху «ТВ Центр» зы-филорэм икхэтынэху «Постскриптумым» изешакхыу ыкхы иавторху Алексей Пуш-ковым, нэмыкхэми.

Форумым тхьамафэрэ лэф ышлэхт, Юныгъом и 22-м зэфашыжышт.

«Шьолгыр зэфэшхьафхэм, къэ-ралыгъом ипэрым лэфшлэгъэхэм уахытхэр сыдыгъокхы гъэшлэ-гъоны ыкхы лэфшлэгъэхэм икхэ-хьонкхэ амалхылу — ахэм лэф зэрашлэрэ шьыкхэм уеплгы, о зэрэпшлэрэми уасэху къыфаиш-лэр зэогъаишлэ. Форумым и лэф-

шлэн бэ лэфыгъо гъэшлэгъонху къышлэгъэхэу ыкхы, сэ шьолгыр, ащ хэлажъэхэрэм шлэныгъэху зэрагъэуахыштхэр къэбарлыгъэу амалху ахэр зылыкхэхэр лыкхытэгъэхэмкхэ къащхьапэжыштх, яджэхэрэм-кхы, яплыхэрэмкхы ахэр нахь гъэшлэгъон зышлэгъэхэу амалхылу непэрэ лэхъаным дийтэхэрэм-кхэ ушгъагъэ хъуштхы», — къы-хыгъэштхыгъ «Адыгэ макъэм» и редактор шхьалэху Мэщ-лэкъо Саидэ.

«2007-рэ илъэсым къыщыула-гъэху гъэ къэс мыщ сыхэлажъэ. Форумым зэлашлэрэ цыф-хэм, журналист цыфхэм алулэхэу амалхылу. Дэ-гъу дэдэху лэфтхьабзэр зэхашэ, узэплгын, узылулэн, узэрыгу-щытхы икхун цыф. Мары Ниж-ний Новгород, Пензэ, Челябин-скэ, Чебоксары, Санкт-Петербург, Москва, Темыр Кавказым къарыкхыгъэ ти-лэфшлэгъэхэр нэлхуасэ шьыгъэ-ху тызэдэлажъэ. Тигуапэху ренэху лэфтхьабзэм тыхэлажъэ. Форумым тищыкхыгъэ шьыпкх, ар щытхытхы, мары я 28-у зэхашэ, тыцэгъуы джыри илъэсы-бэрэ зэхашэным!» — къыти-гуагъ Хьакъуй Юрэ.

Мэщлэкъо Саид

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет 2024-рэ илъэсым мэзаем и 2-м ышыгъэ унашъоу N 12-р зытэтэху «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ 2024-рэ илъэсым зэтыгъо ахыщэху аратыштхы ехылажъэ» зыфилорэм ия 1-рэ пункт зэхъокхыныгъэхэр фэшлэгъэхэм фэгъэхыгъ

2021-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 21-м аштэгъэ Федеральнэ законху N 414-р зытэтэху «Урысые Федера-цией и шьолгырхэм хэбзэ къулы-кхуэр зэрашэзэхашэрэм ехылажъэ» зыфилорэм ия 48-рэ статья ия 3-рэ лэху дийтэху Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм и мини-стрэхэм я Кабинет 2024-рэ илъэсым мэзаем и 2-м ышыгъэ унашъоу N 12-р зытэтэху «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ 2024-рэ илъэсым зэтыгъо ахыщэху аратыштхы ехылажъэ» зыфилорэм (Адыгэ Респу-бликэм и хэбзэгъэуцэгъэ зэхэуагъагъэ-хэр, 2024, N 2, 6, 7, 8) ия 1-рэ пункт мыщ фэдэ зэхъокхыныгъэхэр фэшлэгъэхэнху:

1) а 1-рэ подпунктым иабзацэху «а»-м хэт пчъагъэху «1000000» зы-филорэр пчъагъэху «1300000» зы-филорэмкхэ зэблэхуагъэнху;

2) я 2-рэ подпунктыр мыщ тетэху къэтыгъэнху:

«2) 1-кхы къэралыгъо хэм яграж-данху, гражданствэ зымылэху зыщыпсэхуэрэ чыплэмкхэ атыгъэхэм е Адыгэ Республикэм ичыллэху зы-дэшлэхэм елытыгъэху учетым тетэхэм, зэзэгъыныгъэ шьыкхэм тетэху дэху къулыкхуэр ахынымкхэ Урысые Федерацией зыкхуахуахынымкхэ и Министерствэ зэзэгъыныгъэ дэху зышыгъэхэм, мыщ фэдэ зэзэгъы-ныгъэр адашлэ зэхуам Адыгэ Рес-публикэм и Дэху комиссариат иучет щытыгъэху Кхыблэ дэху шьолгырым иштаб иунашъокхэ хэушхьафхыгъэ дэху операцией хэлэжъэнху кхэхэрэм, — сомэ 1300000-рэ.»

2. Официальнэху къызыхаутирэху мафэм къыщыулажъэху мы унашъом кхуахы илэ мэху, правэм ылъэны-кхыкхэ зэфыщытыкхэху 2024-рэ илъэсым Юныгъом и 10-м щегъэжъа-гъэху азыфагу илэ хуагъэхэм альэ-лэсы.

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет и Тхьаматэху КІЗРЭЩЭ Анзаур

къ. Мыекъуапэ, Юныгъом и 12, 2024-рэ илъэс N 142

Іэшылэгъур нахъ Іэрыфэгъу хъушт

Тэхутэмыкье районим ит псэуплэу Инэм ІээпІакІэу щашырэр ыклэм фэкІо, бэ темышлэу ар кызылауахышт. Псауныгъэм икъэхъумэнклэ ІэапІэхэм ягъэкІэжын епхыгъэ программэм кыдыхэлытагъэу ар ашыгъ.

ІэапІэр Инэм дэт сымэджэщым ишагу дагъэуцагъ, цыфхэмклэ ар нахъ гупсэ-фышт. Квадратнэ метрэ 5135-рэ фэдиз хъурэ псэуалъэр къатицэу зэтет, аужырэ шапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэ.

Социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалъэм ишын АР-м и Лышхъэу КъумІыл Мурат апэрэ мафэм кыщегъэжъагъэу ыналэ тет.

Непэрэ мафэм ехъуллэу ІэапІэм ишын аухыгъ, джырэкІэ гъэтэрэзыжын

къафыратхыкІышт, — еІо тугу-цылэгъу.

ІээпІакІэм ишын псауныгъэм икъэхъумэн ипэублэ къулыкъу игъэкІэжынклэ мэхъанэшхо зилэ лъэбэкъоу шыт.

— *Медицинэм хэхъоныгъэхэр зэришІыхэрэм тегъэгъушхо. АР-м и Лышхъэу КъумІыл Мурат, АР-м псауныгъэр къэхъумэгъэ-нымклэ иминистрзу Мэрэтыкьо*

Рустем ашкІэ тафэраз. ІээпІакІэ тищыкІэгъэ дэдагъ, псэупІэм дэс-хэмклэ ар къэбар гушІуагъо хъугъэ, къафэмыгъэсыжъэу икы-зІухын ежэх. КъэІогъэн фэе, псэ-олъакІэм ишын имызакъоу, чІы-пІэу кыпэллгъыри зтегъэпсы-хъагъ, къекІуалІэхэрэм зызыща-гъэпсэфышт алее дахэ дэт. Джащ фэдэу республикэ бюджетым кы-хъыгъэ ахыцэмклэ сымэджэщым ишагу зэрэщытэу электрическэ сетьхэр шызыблахъу, пкъэхэр агъэуцух. Ащ нэмыкІэу сымэджэ-щым ыкІыби агъэкІэжыгъ, — еІо Светланэ.

ІээпІакІэм амалэу кытыштхэм ащыщ мафэрэ зыщІээщтхэ чыплэ ялэ зэрэ-хъуштыр. Ащ сменитІоу Іоф ышІэшт, плэкІори 10 чІагъэуцонэу агъэнафэ.

Джырэ уахтэм диштэрэ Іэмэ-псы-макІэхэр псэолъакІэм чІэтыштых. Шэ-пхъакІэхэм атегъэпсыхъэгъэ флюоро-графии, рентген зэрашышт аппаратхэр кІэу къафашагъэх. Джащ фэдэу УЗИ аппаратхэр, ЭКГ зэрашыштыр, хол-

терхэр ялэщтых. АР-м псауныгъэр къэхъумэгъэнымклэ и Министерствэ кы-тІупщыгъэ ахыцэмклэ КТ зэрашышт аппаратри къащэфыгъ. Мебелэу чІэты-штыр экІэ кІэу къафашагъ. Электроннэ цифрэ шыкІэм тетэу врачхэм Іоф ашІэшт, ащ ишІуагъэкІэ медицинэ Іэпы-Іэгъоу цыфхэм агъотырэр нахъ псынклэ, Іэрыфэгъу хъушт.

Мыщ Іоф шызышІэшт ІофышІэхэри икъоу ялэх. Район сымэджэщым ипашэ кызырІуагъэмклэ, федеральнэ про-грамэм ишІуагъэкІэ, Іоф зышІэнэу фэеу кыяуалІэрэр нахыбэ хъугъэ. ЫпэкІэ неврологхэр, эндокринологхэр, инфекци-онистхэр имыкыуштыгъэхэмэ, джы икъу фэдизэу врачхэр ялэх. ПсэупІэу нэбгы-рэ мин 50-м нахъ макІэ зыдэсым Іоф шызышІэщтым лэжъапкІэм нэмыкІэу сомэ мин 50 тедзэу, мин 50-м нахыбэ зыщыпсэурэм сомэ мин 30-м ехъу араты.

ІэапІэр кызызІуахыкІэ, яІофшІэн кызыэрэхэхъоштыр Нэхэе Светланэ кІэхым кытилиагъ. Амалэу щыІэмклэ адэбз уз зІлэхэми зыщІээнхэ альэ-кІышт чыплі агъэпсынэу зэрэрахъу-хъэрэр кыыхыгъэщыгъ.

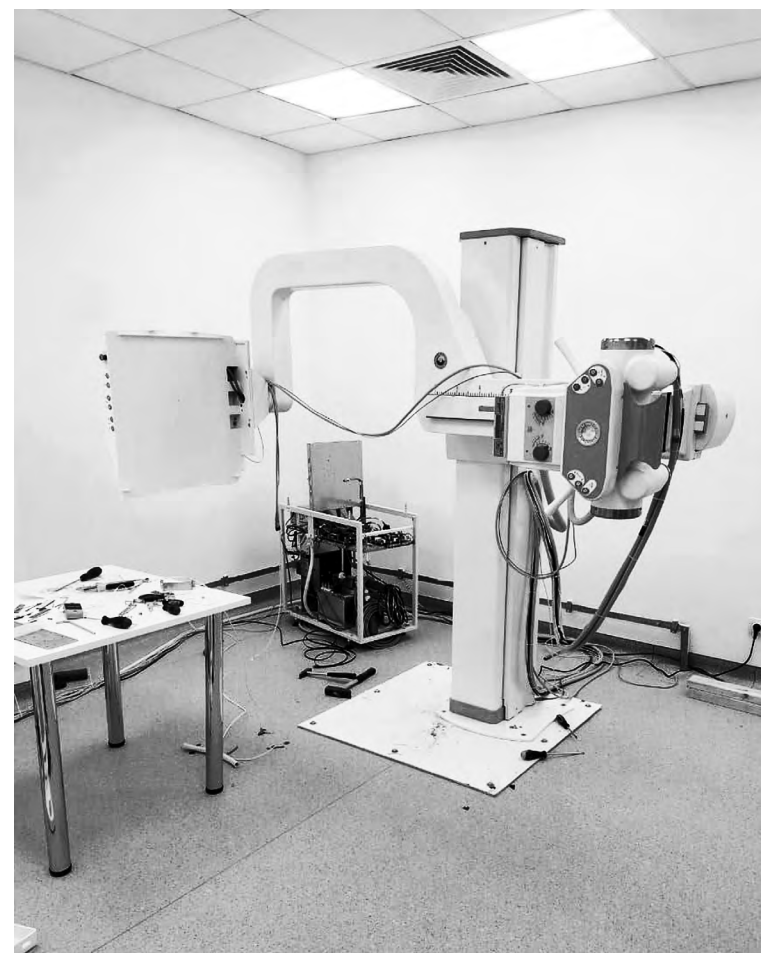
ДЕЛЭКЪО Анет.

Сурэтхэр: Іэшынэ Аслъан.

ыкІи зэлухыжын ІофшІэнхэр ары къа-фэнагъэр.

Тэхутэмыкье район сымэджэщым иврач шхъалэу **Нэхэе Светланэ** кы-зэрэтиІуагъэмклэ, медицинэм ыпъэны-кьокІэ цыфхэм яфэІо-фашІэхэр дэгъоу ыкІи игъом зэшІохыгъэ хъунхэмклэ мы ІэапІэр псэупІэм ищыкІэгъэ дэдагъ.

— *Инэм хэхъоныгъэхэр ешІых, цІыфэу шыпсэурэр нахыбэ мэхъу. ІэапІэу дэтыгъэр зэрэцІыкІум ыпкь кыкІыкІэ лъэныкьо пчъагъэ-хэмклэ Іээгъу языгъэгъотыштыр отделениехэр чІыплэ зэфэшІгъ-хъафхэм ащІагъэх, гушІыІэм пэе, бзылгъыгъэхэр зэкІуалІэхэрэр, стоматологиеу ыкІи нэмыкІхэр ІээпІэжыым хэтыгъэхэп. Джы зэкІэ зы чІыплэ хъуштыр, ащ нэмы-кІэу сымэджэщым ишагу псэуа-лъэр зэрэдэтыштыр цІыфхэмклэ гупсэфышт. Зы сменэм нэбгырэ 400-м ехъумэ яфэІо-фашІэхэр ме-дицинэм иІофышІэхэм цагъэ-цэкІэнхэ алгъэкІышт. Ащ нэмы-кІэу, «МРТ эксперт» зыфиІорэр бэджэндэу аштагъэу бэшІагъэу сымэджэщым ишагу дэтыгъ. Джы ари шІокІ зымыІэ медицинэ страхованием исистемэ хэхъащтыр, зыщыкІагъэхэм ыпкІэ хэмылэу ар*

Сүрэтыр: «ЭкоЦентрэр».

Шушлэгээ инкэ зигугуу кээпшыныр кээвлэлэжыггэу район гунчэу Тэхутэ-мыкыуае дэсыр маклэп. Цыфхэр ары кьуаджэр шызыггалэрэр, хэхьоныггэхэр езыггэшыхэрэр. Ахэм ащыцэу, Тэху-тэмыкыое район кьоджэ псэуплэм инахыжхэм я Совет итхьаматэу, архитектор цэрылоу илээсыбэрэ лэжэггэ Гунай Аслан Шумафэ кыкьом «Адыгэ маккэр» гүшылэгү фэхьугг.

— 1924-рэ ильэсым, Юныгъом и 2-м Адыгэ-Щэрджэс хэкум игъэцэкIэкIо комитет хэкур районитфэу ыкIи Совет 32-у эрээзтеутыгъэщтIмкIэ унашъо ышIыгъагъ. Адыгэмэ зэряхабзэу, чIы Iэтыгъэ гъэхъуна иным ыкIи псыр, мэ-зыр зыдэщылэм къуаджэхэр тIысыгъэх. Псыхъохэу Пшызэ, Псэкъупсэ ыкIи Афыпс азыфагу иль чIыгур Тэхьутэмь-кIо районэу, къуаджэу Тэхьутэмькуае игупчэу агъээнфагъ. А лъэхъаным аш хахъэщтыгъэх ЛахьыщкIое, Щынджие, БжыхъэкIоежэ, БжыхъэкIоекIэ, Афыпс-пэ, ПчыхъалIыкIое къоджэ советхэр. Нэужым ХьалъэкIое ыкIи Яблоновскэ советитIви аш шыш ашIыжыгъэх.

1924-рэ илгээсэм Тэхутэмькое
районыр зызэхашэм, ащ игьэцэклэко
комитет апэрэ тхьамату агьэнэфга-
гээр Кьоджэшэю Лыу (1924 — 1928).
Ащ ыуж эклэмкoi пэжэ нэггырэ 27-рэ
районым зэблихьугь.

1956-рэ ильэсым Теуцожь районыр Тэхьутэмыкьуаеи хагъэхьажьи зы ашыжьыгъэх, аи ильэс закьо нахь те-мышлагъэ, 1957-рэ ильэсыи, районыр етлани тлоу агочыжи Октябрьскэ рай-онкIэ ыцIэ зэблахуьгагъ. Нэужум, 1962-рэ ильэсыи, Октябрьскэ районыр Теуцожь колхоз-совхоз производствен-нэ Гъэлорышлэлэм щыц ашыжьыгъагъ. 1965-рэ ильэсыи Гъэлорышлэлэр Теу-цожь районьикIэ зэблахуьжи, Октябрь-скэр ац зэрэхэтэу кьагъэнэжьыгъагъ. Ильэс 18-рэ ауштэу щытыгъ. 1983-рэ ильэсыи Октябрьскэ районыр шхьафы хьужыгъэ. 1990-рэ ильэсыи Тэхьутэ-мыкьое районкIэ ыцIэ икIэрыкIэу зэблахуьжыгъ.

— 1944-рэ ильэсым кѳуаджѳу Бжыхѳэкѳоежѳым сыкѳыщыхѳугѳ. Бѳ темышлѳу Тѳхѳутѳемыкѳуае тыкѳѳэкѳо-
щыхѳыгѳ. 1964-рѳ ильѳсым гурѳт еджа-
плѳр кѳѳѳыухѳыгѳ, дѳѳ кѳулыкѳѳум ильѳ-
сищѳрѳ сыкѳѳѳыгѳ. Пшыѳѳ архитѳектурнѳ
техникумѳ, ащ ѳуж Москва дѳт архи-
тектурнѳ институтѳм саседжѳгѳ.

Шыпынкээр плөштгөм, гыгю кыин кээ-
скүгү. Тэ тицыкүлүгтөм кышгегъжыагъэу
лофшлэным тыфагъэсага. Къэсэшлэжыы,
я 6 – 11-рэ классхэм ашеджерэ клэлэ-

чыкълухэм производственнэ практикэр шьофым шытхыштыгъ. Колхозым парник хызмэтшлэлэ ин илагъ. Шьофым лэжыгыэу шашлэрэр бөдэдэштыгъ. Лэжыгыэм илухыкынклэ лэпылэгъу тафэхуштыгъэх Тэхьутэмькыуае ихьызмэтшлэлэхэм ащылажъэхэрэм. А лэжыханым бригадэм звеньевойхэр илагъэх. Сэтэ колхозым итхьаматштыгъ. Ар зэрэтхьаматэм пае сымыушъхьаклунэу слъэлк кызэрихъуу сылажъэштыгъ. Гьаблэм, заоми кьялыжыгыгэ цыфхэр зычы-зыпчэгъоу зэкъоуцохи, къуаджэр агъэлсыгъ.

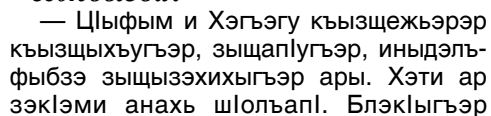
Эджапlэм щеджэнхэр зэкlэмн
кьадэхугьэп. Лъэхъэнэ хьылъаг тыз-
хэтыгьэр: шыгьынхэр, цуакъэхэр ти-
мылэхэуи кьыхэкlыштыгь. Тянэ-тятэхэм
ягуlаklэ зэхэтшыкlыштыгь ыкlи яlоф
зэрафэдгъэпсынклэштым тыпылъыгь.
Шагу хьызмэтыр зетхъэштыгь, шьофми
тылхъажьыштыгь. Сятэ дэгьоу седжэным
пылгыгь, лъэшэу сыфэраз гъэсэныгъэу
кьыситыгъэмклэ.

— Илээс 12 нахь сымыныбжэу, шэр зезышэрэ лпыр кээсымэджагэти, чээшым сыхьатыр тлум километри 7-кээ тпэчкыжэ шэр заводым шэр сцэггагээ. Шьофыр зэпысчи, мээ гэхьунэм сыготэу, тыгууж-хэри кысашэхэу кыызготхэу, нэфшга-гшом шэр мышлолуээ чыплэм нээгээсы-ггаг. Джа чээшым силлггээрэ сыныб-жыырэ ахэхьоггагэу кысылшолшыжы.

А лъэхъаным Адыгейм икыгъэхэм сахэтэу ныбжыкълэхэм я Урысые слет сыхэлэжыгъагъ. Шьолпырыбэхэм ялы-кloxу кьеклонлагъэхэм ащышэу апэрэу сэ гушылэ кьысатыгъагъ. Сигушылапэ-уыжыклэ урысыбзеклэ дэгъоу сызэрэгү-жылэрэ агъэшлэгъуагъ. «Ти Адыгей ис-щыфхэм бзитлуги зэфэдэу агъэфедэ»

слуй, сырыгушхоу джэуап ястыжыгъагъ.

— Анахь лăкѣжѣхэм ащыых Нэужырэкѣохэр, ахэр оркыгыѣх. «Нэужырэкѣу» чылэм ыцлагѣуи сятѣж кышлэжычтыгы. Лăкѣо лѣшхэу Тэхѣутэмрыкѣохэр, Еутыххэр, Ацумыжѣхэр, Лылужѣухэр, Шѣуапцлăкѣохэр ыкли нэмыкхэр бѣу дэсыгыѣх. Гунай лăкѣор унэгѣуиблѣу чылэм шыпсѣуштыгыѣх. Сятѣшор Хѣяхѣуратэм готѣу лăжѣштыгы, хѣкум игѣпсын илахѣышлѣу хишлѣхѣагѣ. Кѣуаджэм зѣгурѣоныгыѣ пытѣ дѣлыгы. Анахь гѣшлэгѣоныр, цыфѣу кѣыдахѣэрэр ащыш хѣуштыгы.

зыфэплошт цыфхэр бэ мэхьух. Ахэм ащыц РСФСР-м изаслуженнэ клэлэегъаджэу Ацумыжь Мыхьутар. Ащ нэмыклэу Едыдж Хьарун, Бжэшлo Аназур, Ллылужьу Гэзфур, Бжэшлo Мэджыд, Едыдж Аскэр кьуаджэм игъэпсын зилахьышлу хэзышыхьэгъэ цыфых. Цыф цлэрылоу тилэр маклэп, зэклэми ацлэ непэ кьэтлон тлэклынэнп, ау кьыххэзгъэщы сшлоигьу урыгушхонэу ныбжьыклаби кьуаджэм илэ зэрэхьугьэр. Тикьуаджэ нахь клэраклэ мэхьух. Кьытклэхьухьэгъэ ллэужыклэм тегъэразэ. Кьоджэ псэуплэм ипашэу Нэужьырэкьо Алын фэдэ цыф зафэхэр тилэмэ, кьэклошт уахьтэм угу фэгъэпсэфымы хьушт. Тицлфхэр — тибгаиныг.

— Сишхъэгъусэ Аспъанхъан Пшызэ политехническэ институтыр къыухыгъ технолог сэнэхат илагъ. Тэхутэмыкыое район хъарзынэхым ипашъу илъэс 32-рэ лэжыагъэ. Сикълэл нахъыжэу Алыи Краснодар кадастровэ инженерэу ышхъэ фэлажъэ. Сипшъашъэу Заремэ Краснодар врач-эпидемиологэу Iof щеплэ. Сисэнэхат түмэ язи кыхихыз, гешл, арэу чытми, лъэшэу сафэрыз, шылэныгъэм чылпгэ дэгъу шаубытыгъ.

— Мэфэк! мафэмклэ тикьоджэгьухэм
сафэгүшл, ягүхэлъхэр кьадэхьунхэу
афэсэл! Зэрэдунаеу мамырныгэ
шылакэ тилэнэу сафэльало!

Сүрэтыр авторым ий.

Бзэр арагъашлэ

Хьатыгъужьыкое клэлэцлыкы ыгыплэу «Дэхэбын» зыцэр лъэханым диштэу ашыгъаклэхэм ащыщ. Лъэкъ проектэу «Демографием» ишлуагъэклэ къоджэ псэуплэм псэуальэр щагъэпсыгъ. Клэлэцлыкы ыгыплэм иунаклэ зэрэщылажэхэрэм «Адыгэ макъэм» зыщигъэгозагъ.

Клэлэцлыкы ыгыплэхэм ачлэс сабыйхэр ныдэльфыбзэ-адыгабзэмклэ гуцылэнхэм иамалхэм ахэзыгъэхьощт шьолпыр гъэсэныгъэ программэ Адыгеим илэ хьугъэ. АР-м и Лышхьэ иунашъоклэ Адыгеим гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэлэ и Министерствэ иклэщаклоу ар агъэ-цэклагъ.

Педагогикэ шлэныгъэхэмклэ кандидэтэу, сэнэхьат лэпэлэсэныгъэм зыщы-хагъэхьорэ институтым илофшлэу Клэ-сэбэжэ Нэфсэтрэ Мыекъуапэ иклэлэцлыкы ыгыплэу N 28-м иклэлэплоу Мамыжэ Жаннэрэ ащ дэлэжыагъэх. Клэлэцлыкы ыгыплэхэм атегъэпсыхьэгъэ кьэралыгъо гъэсэныгъэ программэм кьыдыхэ-

гъэпсыгъэм икызыэлухын тытефагъ. Сусанэ тызэрэщигъэгозагъэмклэ, ащ члэлхэм ащыщхэр ны-тыхэм къахыгъэх, лэф шызылэхэрэм къаугоигы ахэт. Музей цыклым лъэккыым итарихъ, ишэн-хабзэхэр сабиймэ къащафалотагъ. Адыгабзэклэ усэ цыклухэм къяджагъэх. Адыгеим шызылэшлэрэ лэпэлэсэу Мыгу Рузанэ афидыгъэ лъэккы шьошаклэхэр ащыгъэху кьэшлуагъэх. Клэлэцлыкымэ джэгуклэ гъэшлэгъонхэр афызэхашагъ. лэфтхьабзэр мэфэкл шьыпкьэ эклэхэм-кли хьугъэ.

— Клэлэцлыкыхэр щыпльыгъыштхэми, лэф шыплэштми амалышлэхэр кьытатыгъэх, зэпстэури клэ, лъэханым дештэ,

лпытэгъэ методическэ лэфшлагъэхэм адиштэу ар гъэпсыгъэ. Мыщ фэдэу лъэккы мэханэ зилэ егъэджэклэ амалхэр шьолпырхэм агъэфедэн алъэклынэу зэрэщытыр гъэсэныгъэмклэ кьэралыгъо программэм кьыдыхэлъытагъ.

Пилотнэ проектым тетэу лэф шылэхэрэм ащыщ Шэуджэн районимклэ клэлэцлыкы ыгыплэу «Дэхэбын» зыфилорэр. Федеральнэ кьэралыгъо шапхьэхэм адиштэу ныдэльфыбзэр мыщ нахь игъэклотыгъэу щызэрагъашлэ. Ялофшлэн зэхьоклыныгъэу фэхьугъэхэр, ныдэльфыбзэм изэгъэшлэнклэ, икызытэгъэ-нэжынклэ лэфтхьабзэу зэхашэхэрэр клэлэцлыкы ыгыплэм ипашэу **Блэнэгъэп-цлэ Сусанэ** кьытфилотагъэх.

— Клэлэцлыкы ыгыплэр нэбгыри 120-мэ ателытагъ, клэлэцлыкы 70-рэ непэрэ мафэм кьытфэклэ. Кьатитлэ хьурэ псэопьаклэр шэпхьаклэхэм адештэ. Зэклэмкли купы 5-мэ клэлэцлыкыхэр ащыгъуыгъоигъэх. Уставым диштэу клэлэцлыкы ыгыплэр гъэпсыгъэ. Псауныгъэм ыкли пкышшолым ягъэпытэн пшьэрыл шьхьалэхэм ащыщ. Федеральнэ кьэралыгъо шапхьэхэм адиштэу лэф зэрэтшлэрэм даклоу джэгуклэ шлыклэм тетэу адыгабзэр игъэклотыгъэу ятэгъашлэ, — **кьытфилотагъ пашэм.**

Клэлэцлыкы ыгыплэм тызыклогъэ мафэм лъэккы музей цыклоу мыщ ща-

уфэсакызызэ бгъэфедэнэу ары нылэп ищыклагъэр, — **кьелуатэ Сусанэ,** — Зэклэ тилофышлэхэм ар къагурылонэу, щыкльгъэнчъэу лэф ашлэнэу сыфай, лъэшэу ащ сыщэгугъы. Клэлэплу пэпчэ лъэккы нэшанэ зыхэлэ кружок зэфэш-хьафхэм адэлажэ. Тинеушырэ мафэ зыфэдэщтыр зэлъытыгъэ клэлэцлыкыхэм плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэныр тилофыгъо шьхьалэхэм ащыщ. Яхэгъэгу шлу альэгъоу, нахьыжхэм, янэ-ятэхэм лъытэныгъэ афашлэу плугъэнхэр типшьэрыл. Ахэр непэ гъогу тэрэз тедгъэуцохэмэ, унагъохэри, кьэралыгъори зыщыгугъын-хэ лэуж щылэшт.

Илэс зэклэпкылохэм гъэсэныгъэм зэхьоклыныгъэ инхэр фэхьугъэх. Федеральнэ кьэралыгъо гъэсэныгъэ системэм кьызырэдильтырэмклэ, клэлэцлыкымэ пэублэ шлэныгъэхэр ялэн фае.

— Лъэккыыр лъэккы зышлырэр, ар щызыгъалэрэр, хэхьоныгъэ езыгъэшлырэр, ыпэклэ лъызыгъэклуатэрэр бзэр ары. Бзэр цэлфэ лъэккыыр мэлсэу, мэлэжэ, ау ар зыклдыжыкырым, лъэккыри мэлклдыжыкы, нэмыкл цыф лъэккы инмэ ахэткыухьажы.

Непэрэ мафэм сабийхэм гъэсэныгъэ-плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымклэ анахь мэхьэнэ ин зилэмэ ащыщ клэлэцлыкы ыгыплэр. Мыщ лъэккыым ибаи-ныгъэ, ишэн-хабзэ дахэмэ ащашагъэгъуа-

зэх, гъэсэныгъэм шыащэх, шлэм, дэхэ-гъэм щыфагъасэх, — **кьылуагъ клэлэ-цылыкы ыгыплэм илогопедэу Нэгъой Замирэ.**

Клэлэцлыкы ыгыплэм адыгабзэм, адыгэ культурэм, шэн-хабзэхэм язэгъэ-шлэн лъэшэу шыпылхэр нафэ кьыт-фэхьугъ. Клэлэплухэу Хьаклэцлыкы Саидэрэ Цэй Аидэрэ «Адыгабзэ зэтэгъашлэ» зыфилорэ кружокым илэси 6 — 7 зыныбжхэм лэф щадашлэ.

— Ныдэльфыбзэр ныбжыкылэхэм ягъэсэныгъэ-плуныгъэклэ амалышлоу щыт. «Чыр цынынэзэ ауфэ» ало адыгэмэ. Тилъэккы инеушырэ мафэ нэфэу, хахьо илэу, гъэхьэгъэ инхэр ышлыхэу, ищытху зилэтызэ псэу тшлэигомэ, непэ тиныб-жыкылэмэ ягъэсэныгъэ-плуныгъэ тыналэ лъэшэу тедгъэтын фае. Адыгэ сабий пэпчэ адыгабзэклэ гуцылэн ыльэклэу хьуныр типшьэрыл шьхьал, — **кьылуагъ Хьаклэцлыкы Саидэ.**

Дышъэидэным зыщыфагъэсэхэрэ кружокым Бат Риммэрэ Хьапэклэ Ру-занэрэ дэлажэх.

— Лъэккы нэшанэ зилэ джэгугъэхэр клэлэцлыкымэ алэклэ ясэгъэшлы, тхыпхьэ-хэр хьасэгъэбзыкы, тырхьэгъэагъэклэ. Лъэккы шэн-хабзэхэр тымыукъохэу непэрэ щылаклэм кьызырэклуштхэм лэф дэтэшлэ, — **кьылуагъ Бат Риммэ.**

«Нанэ ипшысэхэр» зыфилорэ кру-жокым дэлажэх Хьуажэ Анжелэрэ Кьэлэшэо Маринэрэ.

— Тиклэлэцлыкыхэм ядунай пшысэ

дахэклэ ящылэныгъэ рагъэжэным мэ-хьанэшхо ил. Лъэккыым игулыты, игушысы, идунээеплыкы, идунэээ-хашлы фольклорым кьызырэщырилоты-кыгъэр хэткли нафэ. Ащ фэдэу, гурыло-гъуаеп непэ зигугъу кьэтшыгъэ лъэккы занэхэм бзэр ягъусэжэу яухьумэкло шьыпкьэу фольклоры зэрэхьугъэр. Ащ шлоклэу кьэтлон — уахьтэ тешлэ кьэс а бзэкъэгъэнажыны, лъэккы ухьумэн пшьэ-рылэу фольклорым ыгъэцаклэрэр нахь ины мэхьу, ишлуагъэ нахь зэхэтэшлэ, — **кьылуагъ Кьэлэшэо Маринэ.**

«Шыгыжыкы» зыфилорэ кружокым илофшлэн фэгъэзагъэх Цэй Светэрэ Нэшуплэщэ Анжелэрэ.

— Ныдэльфыбзэхэм язэгъэшлэн непэ зэрэдунаеу егъэгумэкли, егъэджэклэ-шы-клэ амалхэм альэхьух. Лъэккыбзэм изэгъэшлэнклэ еклопэклэ гъэшлэгъонхэм яамалэу театрэр дгъэфедэзэ, клэлэц-лыкыхэм бзэр ятэгъашлэ. «Шыгыжыкыем» пшысэ цыклухэр егъэуцух. «Актэрхэри» клэлэцлыкы еплыхэрэри лъэшэу егъэ-гушлэх, — **кьылуагъ Цэй Светэ.**

«Дэхэбыным» щылажэхэрэм лэфшлэ-нышхо агъэцаклэ, клэлэцлыкыхэр адыгэ культурэм хащэх, тиныдэльфыбзэ уасэ фашыным ыкли рыгуцылэнхэм фагъасэх. Ныдэльфыбзэр кьызытэгъэнажыкыгъэным, ныбжыкылэхэм бзэр шлу альэгъуным, ар зэрагъашлэным дэлажэх.

ЛЪЭПШЫКЫО Фатим.

Сурэтхэр: лэшынэ Аспьан.

Шапхъэхэр

Нэбгырэ 75-мэ заушэтыгъ

Физкультурэ-спорт комплексэу «Юфшлэным ыкIи зыкъэухъумэжыным сафэхъазыр» зыфилорэм итхъамафэ Мыекьюапэ щыкIуагъ. Зэрагъэнэфагъэу, ар мэзищым зэ рагъэкIокIы.

ЗэхэщакIохэм кызырауагъэмкIэ, Юфшлэным хэлэжъэнхъу нэбгырэ 80-мэ лъэу тхылъхэр къатыгъэх, ау зызыушэтыгъэр

75-рэ. Мыщ икIэщакIор Мыекьюапэ физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет ары. Мэ-фипплым республикэ стадионэу

«Зэкъошныгъэм» шапхъэхэр щатыгъэх. Аныбжъ елпытыгъэу ащ хэлэжъэхэрэм метрэ 1000 ыкIи 3000, джащ фэдэу метрэ 30 ыкIи 60 къачын фэагъ, нэмыкI лъэныкIохэмкIи яфизическэ ухъазырыныгъэ ауплъэкIугъ.

Зэфэхысыжъхэм кызырагъэ-

лъэгъуагъэмкIэ, нэбгырэ 29-мэ шапхъэхэр дэгъу дэдэу атыгъэх, ахэм дышъэ бгъэхалъхъэхэр афагъэшъошагъэх. Тыжыныр — 22-мэ, джэрзыр — 6-мэ къалэжыгъ. Пшъэрылпыр зымыгъэцэкIагъэр нэбгырэ 16.

Шапхъэхэр зытыгъэхэм янахыбэр кIэлэеджакIох, нахыжъхэм ащыщэу зызыушэтыгъэр нэбгыри 5.

Физкультурэ-спорт комплексэу «Юфшлэным ыкIи зыкъэухъумэжыным сафэхъазыр» зыфилорэм изичэзыу тхъамафэ шэкIогъум зэхэщэнэу рахъухъагъ.

Теннис цыкIур

Мыекьюапэ щызэлукIагъэх

Адыгэ Республикэм имызакъоу, Краснодар краим икIалэхэу Апшеронскэ, Шытхалэ, Тимашевскэ ыкIи Лэбапэ, джащ фэдэу Курскэ хэкум къарыкIыгъэхэр зэнэкъокъугъэх. ЗэкIэмкIи нэбгыри 104-рэ хъуштыгъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым физическэ культурэмкIэ

ыкIи дзюдомкIэ и Институт спортзал щызэхэщэгъэ зэнэкъокъу-

хэр гъэшIэгъоныгъэх, спортсменхэм ухъазырыныгъэ дэгъу къагъэлъэгъуагъ.

Аныбжъ елпытыгъэу кIалэхэр ыкIи пшъашъэхэр купи 4-у агощыгъагъэх. Адыгеим иллыкIохэм медали 5 къахыгъ. ТекIоныгъэр къафагъэшъошагъ Мыекьюапэ щыщ Дмитрий Нехаевымрэ къуаджэу Кошхъаблэ къэзыгъэлъэгъогъэ Гъыдзэ Самирэрэ. Джащ фэдэу нахыжъхэм якуп джэрз медальхэр къыщыхыгъ Александр Самсоновым ыкIи Арина Петровская. Ильэс 12 – 13 зыныбжъхэм якуп зыщызыушэтыгъэ Артем Вариводиным яцэнэрэ чIыплэр къыфагъэшъошагъ.

ЗэхэщыщакIор ыкIи кыдззыгъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ Юфшлэным, ИкIыб къэралхэм ащыщэу тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иналхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекьюапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыгъэр:
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаИхыгъэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатыхрэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожыхъ. **E-mail: adygvoice@mail.ru**

Зыщыушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын Юфшлэным, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлыгъыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэlorышIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыушыхъатыгъэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4523
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1580

Хэутыным узчыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр
МэщIэкIо Саид

Редактор шъхъалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжъ зыхыгъэр секретарыр
ЖакIэмыкIо А. З.